

Lausuntopyyntö: HE 91/2026 vp**Hiilipörssi Oy:n kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle luonnonsuojelulain muuttamiseksi**

20.5.2026

Hiilipörssi Oy kannattaa luonnonarvomarkkinoiden edistämiseksi esitettyjä luonnonsuojelulain muutoksia. Alalla jo toimivan edelläkävijän ominaisuudessa ja kokemuksiimme perustuen, esitämme myös muutamia huomioita esitykseen liittyen.

103 §. Luonnonarvojen tuottaminen. Voimassa olevassa pykälässä säädetään siitä, miten maanomistaja voi tuottaa luonnonarvoja hyvittäväillä toimenpiteillä. Pykälän ensimmäinen momentti ehdotetaan muuttavan siten, että siinä laajennettaisiin tuotettavien luonnonarvojen käyttötarkoitusta ekologisesta kompensatiosta luontotekoihin, kuten yrityksen ympäristövastuun osoittamiseen tai muuhun vapaaehtoiseen luonnonsuojelutoimintaan.

Luonnonarvohehtaarien käytön laajennus luontotekoihin on erittäin kannatettava ja oleellisen tärkeä. Oleellista on, että myös luontotekojen tuottamisen pohjana ovat varmennetut ja tieteellisesti pätevät luonnonarvohehtaarit. Näin markkina pysyy uskottavana ja voi kehittyä. Lakipykälän laajennus kattamaan myös luontoteot parantaa luontoarvomarkkinan toimintaedellytyksiä ja lisää yritysten liiketoimintaa.

Hiilipörssi Oy kannattaa vahvasti esitettyä muutosta 103 § ja muissa samaan kokonaisuuteen liittyvissä pykälissä (kuten 3 § / Luontoteon käsite, 104 a §. / Luontoteko).

Jotta ekologinen kompensatio ja luontoteot yhdessäkään saavat luontokadon aidosti pysähtymään, on kuitenkin syytä todeta, että on pakko myös hillitä luonnon heikentämistä pakottamalla heikennyksen aiheuttajat maksamaan. Ekologinen kompensatio tulee jatkossa säätää pakolliseksi, toimiala kerrallaan ja aloittaen laajinta luonnon hävitystä aiheuttavista toimialoista.

13 a §. Kansallinen ennallistamissuunnitelma. Ennallistamisasetuksen 15 artiklan mukaisen kansallisen ennallistamissuunnitelman tavoitteena on luoda luontoon kohdistuvista investoinneista julkisen rahoituksen rinnalle luotettava arvonluonnin moottori.

Markkinan toimiessa ekologinen kompensatio ja muu luontoarvokauppa luovat taloudellista toimeliaisuutta ja uutta liiketoimintaa. Samaan aikaan toiminta vähentää luontoon ja ilmastoon kohdistuvia haittoja. Vaikutukset ovat kaikille positiivisia. Hiilipörssi Oy kannattaa tavoitetta ja tukee esitettyjä muutoksia.

Kansallisen ennallistamissuunnitelman käsittelyn yhteydessä on myös syytä korostaa käytännön esille tuomaa erityispiirrettä, joka yleisesti ymmärretään väärin. Erilaisissa kannanotoissa väitetään, että laajamittainen soiden ennallistaminen vähentäisi puun tarjontaa markkinoille ja etenkin pidemmällä aikavälillä vähentäisi metsäsektorin arvoketjuun päätyvää puuntuotosta. Väite on väärä. On näet niin, että erityisesti maan pohjoispuoliskossa jopa pääosa ojitetuista soista on puuntuotannollisesti kannattamattomia tai niin heikkotuottoisia, että ensimmäisen hakkuukierroksen jälkeen alueiden uudistaminen ei ole metsätaloudellisesti kannattavaa (alueet ovat nk. passiivikohteita). Pääosin näiden tällä hetkellä hitaasti kuitu- ja energiapuuta kasvavien ojitusalueiden puustojen kasvu on jo joko pysähtynyt tai pysähtyy, ellei kunnostusojitukseen ja lannoitukseen investoida. Investoiminen puolestaan ei ole taloudellisesti kannattavaa, eikä ympäristöllisesti kestävää ja olisi myös ennallistamisasetuksen tavoitteiden vastaista.

Käytännössä pienempien metsätilojen em. pienehkö puu on arvotonta tai sen hinta on hyvin alhainen, koska pienen puumäärän hakeminen hankalista olosuhteista ei ostajia tai puunkorjaajia kiinnosta. Ennallistuksen suunnittelussa on mahdollista koota isompi yhteinen puukauppakokonaisuus, joka edesauttaa puun myyntiä ja nostaa omistajan saamaa tuloa. Samalla teollisuus saa puun, joka se ei nykyisellään suolta saa. Ja koska nämä alueet taloudellisesti kannattamattomina passiivikohteina joka tapauksessa jäisivät jatkossa metsätalouskäytön ulkopuolelle, ennallistaminen siis lisää puun saantia markkinoille, ei suinkaan vähennä sitä. Samalla myös syntyy uutta yrittäjyyttä, mm. suo-olosuhteisiin sopiviin koneketjuihin ja suunnitteluun, siis lisää työmahdollisuuksia erityisesti vaikean työttömyyden vaivaamille syrjäseuduille.

Ennallistamisasetuksen toteuttaminen laajamittaisesti siten, että poliittisesti päätetään valtion omistamien ojitettujen soiden täysimääräisestä, hyvin laajasta ennallistamisesta, loisi alkupanostuksen, joka johtaisi laajoihin positiivisiin dynaamisiin vaikutuksiin ja olisi valtiontaloudellisesti erittäin myönteistä. Samalla toteutettaisiin ennallistamisasetusta suoluonnon lisäksi myös vesistöissä, joiden tila paranisi, ja lisättäisiin Suomen metsien hiilinielua, koska kivennäismaalla sama puumäärä kasvaa moninkertaisella nopeudella ojitettujen soiden puiden heikkoon kasvuun verrattuna. Kun hakkuut ennallistamisen myötä ohjautuisivat kivennäismailta osaksi ojitettujen soiden puunpoistoon, sitoisi kivennäismaiden puuston nopeampi kasvu enemmän hiiltä, vaikka hakattava puumäärä olisi sama. Samalla suon turvekerroksesta lähtevä hiilivuoto ilmakehään pysähtyy ja hiilinielu suokasvillisuudesta turvekerroksen pitkäaikaiseen hiilivarastoon käynnistyy.

Laajamittainen yksityisen rahan saaminen ennallistamisasetuksen toteuttamiseen vaatii välttämättä myös valtiolta toimia, suunnan näyttämistä. Päätös valtionmaiden soiden ennallistamisesta antaisi selvän viestin, että toiminta on pitkäjänteistä ja kannatettavaa. Sen myötä yksityissektori voi rahoittaa yksityismaiden ennallistamisen jopa kokonaan.

Kokonaisuutena Hiilipörssi Oy kannattaa vahvasti esitettyjä ekologiseen kompensaatioon ja luonnonarvokauppaan sekä kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan liittyviä muutoksia. Muutokset edesauttavat siirtymistä ekologisesti kestävämpään yhteiskuntaan ja parantavat samalla työllisyyttä sekä erityisesti syrjäseutujen elinvoimaa luomalla uusia taloudellisia mahdollisuuksia.

Muihin HE:n esitettyihin muutoksiin ko. laissa Hiilipörssi Oy ei ota kantaa. Toimialaamme kuulumattomista asioista todettakoon kuitenkin, että 68 § suurpeto-luettelossa saukko on tyystin väärässä viiteryhmissä. Kaikin puolin harmiton, sympaattinen eläin, jonka aiheuttamat erittäin vähäiset kalanviljelylaitosvahingot ovat helposti estettävissä, ei rinnastu suurpetoihin millään tavalla.

20.5.2026 Hiilipörssi Oy

Risto Sulkava

Hallituksen puheenjohtaja